

Taxon *Monarda fistulosa*

Název taxonu	Monarda fistulosa
Vědecký název taxonu	Monarda fistulosa
Jména autorů, kteří taxon p...	Linné
Český název	zavinutka trubkovitá
Autor	Tatiana Kuřková (tatiana_ku_kov_@unknown.cz)
Kategorie	Druh
Nadřazená kategorie	Monarda

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Severoamerická atlantická oblast (východ SA)
Biogeografické regiony - po..	téměř celá východní pobřeží Severní Amerika

Zařazení

Fytocenologický původ	příkopy, světlé lesy, houštiny, křoviny, - vždy vlhčí, nevysychavé, také břehy podél vodních toků
Pěstitelská skupina	Trvalka zatahující
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Diza - divoce rostoucí trvalka záhonového charakteru

Popisné a identifikační znaky

Habitus	Trsnatě - výběžkatě rostoucí druh, šířící se do okolí oddenky
Výhony	v závislosti na odrůdách 50 - 120 cm vysoké, čtyřhranné, vonící po mátě, načervenalé nebo purpurově-červeně naběhlé, rozvětvené na vrcholu, hustě bíle jemně pýřité
Listy	vstřícné, řapíkaté (2-15 mm), kopinaté, 2,5-8 cm dlouhé a 1-3 cm široké, šedozeleně hedvábitě chlupaté, na spodní straně vyniklé žilkované, na bázi uťaté, na okraji nestejně pilované, vrchol zahrocený.
Květenství	strbouly podepřené listeny
Květy	kalich je trubkovitý, 7-11 mm dlouhý, s 5 drobnými úzkými zuby; koruna je pyskatá, 3-4x delší než kalich, 2,5-3,5 cm dlouhá, purpurově červená s dlouhou trubkou, horní pysk je úzký, přímý, nebo pouze mírně zahnutý dovnitř, až 1,2 cm dlouhý, na horní straně hustě jemně chlupatý, dolní pysk je zakřivený, trojzubý; tyčinky jsou 2.pyskaté
Plody	tvrdka
Vytrvalost	odrůdy krátko až středně dlouhověké

Dlouhověkost	krátko až středně dlouhověká, zatahující trvalka. Její životnost cca 8 let může výrazně zkrátit napadení chorobami (padlí a skvrnitost). Odrůdy mohou odcházet po cca 4 letech.
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Červenec
Konec doby kvetení	Srpen

Nároky na stanoviště

Faktor světla - slunce	✓
Faktor světla - polostín	✓
Faktor vody	ideální jsou vlhčí humózní půdy; tolerantní k sušší půdě, reaguje však negativně zvýšeným výskytem padlí, menší prosperitou

Užitné vlastnosti

Použití - pro trvalky	OPD - Okraj porostu dřevin, VP - Volné plochy (otevřené, slunné, bez souvislého porostu dřevin), VPz - Volné plochy záhonového charakteru, Z - Záhon a OV - Okraj vody
Použití - pro trvalky - pozná..	Ve všech uvedených způsobech použití vždy na ne vysychavých půdách
Použití	Také jako trvalka k řezu - obchodovatelná na květinových burzách
Choroby a škůdci	často trpí padlím (<i>Erysiphe monardae</i>), které ji fyziologicky oslabuje a vizuálně znehodnocuje a také skvrnitostí listů (<i>Phyllosticta monardicola</i>). Choroby se více projevují v teplých a suchých oblastech než v studených a vlhkých.

Množení

Množení	Vegetativní, Bylinné řízký a Dělení trsů
Odrůdy	Bohatě prošlechtěný rod <i>Monarda</i> je dnes na trhu zastoupen řadou (cca 100) odrůd. V pěstování odrůdy druhu <i>Monarda fistulosa</i> L. (např. dobře hodnocena 'Mohikaner', méně kvalitní 'Kardinal', 'Melissa'...). Častější hybridní odrůdy s platným jménem <i>Monarda media</i> Willd. v zahradnické praxi spíše uváděny jako <i>Monarda hybrida</i> (<i>M. fistulosa</i> x <i>M. didyma</i>). Odrůdy v barvě bílé ('Schneewittchen'), odstínů růžové ('Beauty of Cobfám', 'Croftway Pink'), fialové ('Scorpion', 'Blaustrumpf' - tmavě fialové), temně rudé ('Mahagony'), červené ('Cambridge Scarlet', 'Squaw', 'Mrs. Perry', 'Gardenbview Scarlet', 'Firebal'). Velmi dobré s menší

náchylností na napadení padlím a skvrnitostí: 'Bee Free', 'Bee Happy', 'Huckleberry', 'Mohikaner', 'On Parade', 'Rebecca' (Hertle, 2023 - viz odkaz)

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [O 23 b: záhon mezi panelovou cestou a pařeništi / ZF - O - Experimentální zahrada - záhony](#)

Celky sbírek - poznámka

O 23 b: 'Schneewittchen', 'Neon', 'Scorpion', 'Squaw', 'Gardenview Scarlet', 'Mahagony', 'Firebal'; *Monarda fistulosa*

Ostatní

Výsev/výsadba na stanoviš...

'Fireball', 'Pink Supreme' - X/2017; 'Squaw' - podzim 2007; 'Gardenview Scarlet', 'Mahagony' - podzim 2009

Dodavatel

'Fireball', 'Pink Supreme' - Botanické zahradnictví Holzbecherovi
'Squaw' - školky Litomyšl
'Gardenview Scarlet', 'Mahagony' - Lukon Glads

Odkazy

- <https://www.softsort.cz/app/#/taxon/312>
- [Hertle, Bernd. 2023. Farbenfrohes Monarda- Sortiment. Gartenpraxis. 49\(1\), 6-10. ISSN 0341-2105](#)

Grafické přílohy

